

Posibilitățile combinatorii ale verbului. Actualizare

Circumstanțialul de cauză

I. Posibilitățile combinatorii ale verbului

VERBUL – ocupă poziția de centru al grupului verbal

– poate îndeplini funcții sintactice de – P.vb. (vb. predicative)

– P.N. (vb. copulative + N.P.)

- în calitate de centru, vb. se poate combina cu:

a) **Subiectul** – relație de interdependență

Sb. ————— p.vb.
ex: Copilul aleargă

b) **Numele predicativ** – relație ternară cu vb. copulativ și cu subiectul:

Cineva este ceva/cumva.

ex: Copiii sunt veseli.

c) **Complementul** – **direct** Cineva face ceva.

rel. de subordonare (Ac1) ex: Am văzut un film.
ce?

ex: Î-am văzut pe colegul meu.
pe cine?

– **indirect**: Cineva dă cuiva...

(D.) ex: Î-am dat elevului o carte.
cui?

– **prepozițional**: Cineva se bazează pe ceva.

(Ac.) ex: El se bazează pe ajutorul colegilor.
pe ce?

d) **Circumstanțial** – **de loc**: ex. A intrat în biserică.

rel. de subordonare

– **de timp**: ex. Vine sâmbăta viitoare pe la noi.

– **de mod**: ex. Ea îi ajută cu prietenie pe toți colegii.

- Formele verbale nepersonale, la infinitiv, supin și gerunziu, pot îndeplini diferite funcții sintactice: Art. verbal (dorința de a reuși)

C. direct (pot învăța)

C. prep. (se teme de a repeta greșeala)

etc.

II. Circumstanțialul de cauză

1. **Definiție:** Circumstanțialul de cauză este subordonat facultativ al unui verb și arată cauza unei acțiuni sau a apariției unei însușiri.

- răspunde la întrebările: din ce cauză?, din ce pricină?

2. Părțile de vorbire prin care se exprimă:

- a) **Substantiv** – Ac. (cu prep: **de, din, pentru, după**):

ex: A plâns ^{c. cz.} de emoție.
 ↑
 din ce cauză?

- b) **Pronume** – Ac:

ex: Să nu te superi ^{c. cz.} pentru mine!
 ↑
 din ce cauză?

- c) **Numeral cu valoare pronominală** – Ac:

ex: Să nu plângi pentru cei doi!
 ↑
 din ce cauză?

- d) **Adjectiv (precedat de prepoziție):**

ex: De zgârcit, nu le-a dat copiilor nimic.
 ↑
 din ce cauză?

- e) **Verb la gerunziu:**

ex: Neînvățând serios, nu poți lua notă bună la teză.
 ↑
 din ce cauză?

3. Topica și punctuația

- a) De obicei, c.cz. se află după elementul regent (de care depinde):

ex. Cântă de bucurie.

- b) Când este exprimat prin adjective sau verb la gerunziu și stă în fața cuvântului de care depinde, c.cz. se desparte prin virgulă:

ex. De invidios, nu l-a felicitat.

ex. Nevăzând groapa, a alunecat.

Obs: A nu se confunda expresiile:

din cauza – > indică un context nefavorabil

datorită – > indică un context favorabil

III. Circumstanțial de scop

1. **Definiție:** Circumstanțialul de scop este un subordonat facultativ al unui verb, arătând scopul (finalitatea) pentru care se realizează o acțiune.

- răspunde la întrebările: cu ce scop?, în ce scop?

2. **Părțile de vorbire prin care se exprimă:**

- a) **Substantiv** – Ac:

ex: Au muncit pentru ajutorarea comunității.
c.scop
↑
în ce scop?

ex: Maria a plecat la cumpărături.
c.scop
↑
cu ce scop?

- b) **Pronume** – Ac:

ex: Am muncit pentru toți.
c.scop
↑
cu ce scop?

- c) **Numeral** – Ac:

ex: Am muncit pentru al doilea.
c.scop
↑
cu ce scop?

- d) **Verb la infinitiv**:

ex: Lucrează pentru a ajuta comunitatea.
c.scop
↑
cu ce scop?

e) *Verb la supin:*

ex: Copiii mergeau la adunat castane.

3. Topica și punctuația

- a) C. scop poate sta înainte sau după elementul regent:
ex. Trevor primește spre rezolvare o temă.
- b) Când stă în fața regentului, c. scop se desparte prin virgulă:
ex. Pentru a reuși, a făcut eforturi mari.